

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і Мінскага Абкома КП(б)Б

ГОД ВЫДАНИЯ XXIV

№ 141 (7023)

АУТОРАК

17

ЧЭРВЕНА

1941 г.

ЦАНА 15 НАП.

Паведамленне Наркамфіна Саюза ССР. Ход рэалізацыі пазыкі па БССР. Радасная сустрэча (прыезд артыстаў МХАТ імені Горкага ў Мінск). ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ: І. Нісін — Сістэматычна кіраваць работай камсомольскіх арганізацый. Ф. Кавалевіч — Малаваць райсовета і ачэйкі валуціных базэбніцкіх. СБННІЯ У МІНСКУ ПАЧЫНАЮЦА ГАСТРОЛІ МХАТ ім. ГОРКАГА. І. Масквін, М. Тархану — Наш горкаўскі спектакль.

Я. Варшаўскі — Валікі творчы шлях. І. Круці — Тэатр жыццёвай працы. А. Тольні — у музеі тэатра. АРТЫКУЛЫ: Праф. Д. Благой — Бэліскі і Лермантэў. Акадэмік Е. Аліжсавэ — Загагонні 1,2 мільёна тон сілоных кармоў. Ф. Руцікі — Там, дзе не ступала нава чалавека. ЛЮБІЦЕ СВОЙ ГОРАД, СВАЁ КЛАТАСНАЕ СЯЛО. М. Жудро — Шаход са чы-

стату вразумелі як чарговую кампанію. Туні — За санітарную культуру. Камітэце вяртанай МНР і Манчжоу-Го камісіі па ўдакладненню граніцы на мясцовасці ў раёне каляфінта 1939 г. ЗА РУБІЖОМ: Вайна ў Еўропе, Афрыцы і Азіі. Далучэнне Харватыі да пакта трох дзяржаў. Французскае абваражэнне. Налёты на Александрыю.

У чысь прыезд Маскоўскага Мастацкага акадэмічнага тэатра СССР імені Горкага на Прывакзальнай плошчы ў г. Мінску адыбраў мінскіх. На адымку на трыбуне (злева направа): заслужаны дзеяч мастацтва М. Н. Кедрэў, народны артыст РСФСР В. Л. Ершоў, народны артыст СССР В. Г. Добранраву, народны артыст СССР М. М. Тархану, сакратар ЦК КП(б) Беларусі Гарбуноў, сакратар ЦК КП(б) Беларусі Мацін, сакратар Мінскага гаркома КП(б) Беларусі Башчыраў, народны артыст СССР І. М. Масквін. Фото І. Кавалевіча.

Важнейшыя задачи сельскіх партарганізацый

Выконваючы раённы XVIII Усеаюзны партыйны канферэнцыі, калгасныя сялянства змагацца пад кіраўніцтвам партыі за збор у бягучым годзе ўраджаю ў 7 мільярдаў 900 мільёнаў пудоў зяра, за далейшы рост патагоў калгаснага стада і павышэнне прадуктыўнасці жывёлагадоўлі.

У гэты год ставіць вядлікія задачы перад сельскімі партыйнымі арганізацыямі, настойліва патрабуе павышэння аказанні і арганізацыйнай ролі камуністаў у калгасах. Партыйная арганізацыя пры сельсавеце або калгасе павінна быць сапраўдным вядомам мас. Яна павінна ўмець кіраваць апрацоўкай калгасніцкай на шляху комплекснага развіцця асярэдняй гаспадары, умерана дабівацца шырокага ўдзялення перадавога вопыту, прадастаўляць і шырока прапагандаваць на Усеаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы.

Партыйны арганізацыі павінны цвёрда забяспечыць калгасніцка на тое, каб пасевы былі добра і свечасова дагляданы, каб свечасова была праведзена падрыхтоўка да уборачнай кампаніі. У гэтай вядлікай рабоце важна прадуздзець кожную дэталю.

Вядома, што многія нашы сельскія партарганізацыі, у тым ліку і калгасныя, нешматлікі па сваёму складу. Малакоўнасць, аднак, не з'яўляецца і не павінна з'яўляцца перашкодай у развіццыві і сапраўды баявой партыйна-палітычнай работы ў вёсцы. Сакратары партарганізацый, партгоры, усе камуністы павінны прыцягнуць большэвіцкую ініцыятыву, асабліва прыкладна вядлікіх калгасніцка на стыханаў работу.

Партыйная арганізацыя калгаса «ІІІ тэрытарыяльнага, Юліцкага сельсавета, Камарынскага раёна, пачінае ўсёго 8 камуністаў. А якую вядлікую пладзворную работу яна праводзіць! Няма такой справы — вядлікай або малой, — якая справіцца з ёю яе ўвагі. Гаспадарчыя справы калгаса партарганізацыя займаецца сістэматычна і глыбока. Не падмяняючы праўдзіны, а накіроўваючы яго дзейнасць у патрэбнае русло, спалучаючы палітычную работу з сярэд мас і кіраўніцтвам гаспадарчай, партыйная арганізацыя пачынае вядлікіх калгас на шляху праўдзіны. Заможнасць калгасніцка расце з года ў год.

Ініцыятыва партыйнай арганізацыі не павінна, аднак, абмяжоўвацца толькі аправамі сённяшніх дзяў, камуністы павінны заглядваць уперад, бачыць перспектывы развіцця калгаса, уваходзіць у планіраванне і кіраванне аб комплексным развіцці ўсіх гаспадарчых участкаў арцелі.

Невядлікі, але калгасны вопыт у гэтым сенсе павінен партарганізацыя калгаса імені Леніна, Дайкіўскага сельсавета, Мінскага раёна. Гэта сельсавецець лічыць некалькі год таму назад была адстаючай, цяпер жа яна — перадавая ў раёне. Сярэдняя ўраджайнасць сярнявых тут значна больш высокая, чым на раёну ў цэлым. Арганізаваны чатыры багатыя жывёлагадоўчыя фермы. У гэтым годзе калгас заперджан для разгорнутага пакасу на Усеаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы. Сярод 33 калгасніцкаў, заяваўшых ініцыятыўнае права ўдзялу на Сельсавыстаўцы, — 5 камуністаў.

У поспехах калгаса — вядліка заслуга партыйнай арганізацыі. Некалькі прыкладаў. У арцелі не было ітшукфермы. Партарганізацыя ўзяла гэта пытанне. Праўдзіне і ўсе калгаснікі ахвотна падтрымалі яе ініцыятыву. Камуністка Анастасія Старасенка ўзначаліла гэту справу. Ітшукферма была арганізавана і пасяхова развіваецца. Ахвотна прынялі сябе таксама партарганізацыя ў справе стварэння падобных прадпрыемстваў: крупадэбры і млына. Не задалаўняючыся дапамогай, камуністы арганізуюць калгасніцка на вывучэнне і скарыстанне скрытых рэзерваў для далейшага развіцця арцелі гаспадары.

Вядлікай важнасці задачы ўскладваюцца на сельскія партарганізацыі ў

РАДАСНАЯ СУСТРЭЧА (Прыезд артыстаў МХАТ СССР імені Горкага ў Мінск)

З неарыгінальнасцю чакалі ў сталіцы БССР гэтага сустрэчы з лепшымі артыстамі нашай краіны, вядлікімі майстрамі сцены, прадастаўляюць вядліка мастацтва вядліка рускага народа. МХАТы прыязджаюць у Мінск! Гэта вестка да сямібы дзусі ўзрадавала працоўных сталіцы квітнечай Савецкай Беларусі.

Сустрэцца дарогі і доўгачаканых тасней са сцягамі і аркестрамі прынялі ўчора раніцай на Мінскай вакзал прадастаўніцы партыйных, савецкіх арганізацый, грамадскасці горада і Чырвонай Арміі. На пераоне выстраіліся пачотныя вясковы і саставе ардынавоцаў — камандзіры і палітработніцкай часелі гарнізона. Увесь перон залюбілі. Тут сабралася беларускія пісьменнікі, кампазітары, мастакі, апрачутыя ў нацыянальнае касцюмныя калектывы Беларусі дзяржаўнай філармоніі, артысты, сарод сустрэкаючых сакратары ЦК КП(б)Б тт. Мацін, Гарбуноў, сакратар ТК КП(б)Б тав. Башчыраў, старшыня выкамога Мінгорсовета тав. Вударын, пачінаючы начальніка Упраўлення па справах мастацтваў пры СНК БССР тав. Дадзімава, начальнік Упраўлення палітычнай прапагандаў ЗахАВА тав. Лесюць і іншыя.

У руках сустрэкаючых вядлікі бунеты жывых кветак. Вожному хочацца хутчэй увабчыць любімых артыстаў.

10 гада. 45 мін. 3-за навароту наказавенна кур'ерскі поезд. Пад гукі «Інтэрнацыянала» ён павольна пад'язе да перона. З вагонаў выходзіць народны артысты СССР І. М. Масквін, М. М. Тархану, В. Г. Добранраву, народны артыст РСФСР В. Л. Ершоў, артысты Е. В. Калужскі і В. Ф. Суцькоўска, суправядваючы і рэдакцыяныя ападысентэзі і рэдакцыяныя вочківаці прынятыя. Яны дары высокага ўшанавання і любі, сустрэкаючы ўручваюць славуны карыфэйны сіны мінства букетаў кветак.

У чысь прыезд артыстаў МХАТ СССР імені Горкага на Прывакзальнай плошчы адыбраў мінскіх, які адкрыў сакратар Мінскага гаркома КП(б)Б тав. Башчыраў. Ён перадае выдатнаму калектыву МХАТ гарачае большэвіцкае прывітанне ад працоўных сталіцы БССР. Тав. Башчыраў гаворыць аб росквіце сацыялістычнай культуры, аб партыі большэвікоў, якая кіраваць і прапавідаць культуру ўсіх народаў несаляжнай Савецкай краіны. Заклічваючы словы прамоўцы ў чысь камуністычнай партыі, у чысь сцудрага Сталіна тонюць у гукіх «Інтэрнацыянала» і прапавідаць «ура».

Ад імені савецкай ітэлігенцыі дарогіх гасней вітае лаўраў Сталінскай праміі пісьменнік-ардынавоц тав. Крапіва. Нахвотна ён гаворыць аб росквіце культуры народнаў СССР, аб тым станаючым усплы, які аказвае МХАТ на развіццё савецкага мастацтва.

— МХАТ за год свайго існавання, — гаворыць тав. Крапіва, — стварыў рад прадзіных, глыбока хваляючых спіччыных твораў. На яго спіне ўваблены касцюмныя вобразы савецкай драматургіі.

Мы заўбеды марылі спаткацца з тэатрам, які так чынілі і любілі Горкі і Чэхаў. Мы з удзячнасцю ўспамінаем аб вядлікай дапамоце, якую МХАТ аказаў развіццю беларускага мастацтва, асабліва ў часе падрыхтоўкі і правядзення дэкады беларускага мастацтва ў Маскве. У Гомелі і Брэсце прамоўцы тэатра, выхваляючы такімі майстрамі сцены, як І. М. Масквін і М. М. Тархану.

Пісьменнік Браніва заканчвае сваю прамоў вочківаці:

— Няхай жыве дружба народаў СССР! — Няхай жыве вядлікае мастацтва са-

ПАВЕДАМЛЕННЕ НАРКАМФІНА СІЮЗА ССР

Падлісна на Пазыку Трэцій Пяцігодкі (выпуск чвартага года) на 16 чэрвеня 1941 года дасягнула 10 мільярдаў 834 мільёнаў 229 тысяч рублёў, г. зн. правядзіла ўстаноўленую суму пазыкі на 1 мільярд 334 мільёны 229 тысяч рублёў. У сувязі з гэтым Наркамфін СССР на аснове ўказання СНК СССР распарадзіў далейшую падліску на Пазыку Трэцій Пяцігодкі (выпуск чвартага года) з 17 чэрвеня 1941 года спыніць паўсмясна.

ХОД РЭАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ ПА БССР ПОСПЕХІ БЕЛАСТОЦКАЙ ОБЛАСЦІ

На 16 чэрвеня пазыка Трэцій пяцігодкі (выпуск чвартага года) па БССР размяшчана на 353.824 тыс. рублёў. Падлісна сярод рабочых і служачых склала 305.214 тыс. рублёў—100,1 проц. сумы, намечанай бюджэтам; сярод насельніцтва сельскіх мясцовастей — 48.610 тыс. рублёў. Паўдзіны ў лік падліскі слага пастанула 5.019 тыс. рублёў.

На асобных абласцях рэспублікі рэалізацыя пазыкі склала: Мінская абласць — 63.150 тыс. руб., Віцебская — 46.464 тыс. руб., Магілёўская — 42.356 тыс. руб., Гомельская — 34.071 тыс. руб., Палеская — 16.644 тыс. руб., Баранавіцкая — 32.727 тыс. руб., Беларуска-Літва — 62.934 тыс. руб., Брэсткая — 26.986 тыс. руб., Вільейская 15.448 тыс. руб. і Мінская абласць — 13.044 тыс. рублёў.

Асабліва пасяхова праходзіць рэалізацыя пазыкі ў Беларускай абласці. Сума падліскі, прадуздзежанага бюджэтам, перавышана тут на 4.144 тыс. рублёў, а найвышэйшая налішка на пазыку ў мінулым годзе перавышана на 25.824 тыс. рублёў. Па абласці на пазыку падлісаны 144.065 рабочых і служачых (супроць 111.387 у мінулым годзе), а ў сельскіх мясцовастях — 177.991 чалавек (супроць 156.617 у мінулым годзе). Дзякуючы шырока разгорнутай масава разгумачальнай рабоце сярод сельскага насельніцтва Беларускай абласці дасяганы вядлікіх поспехаў у замацаванні падліскі на пазыку грашчынкі ўзносна. На 16 чэрвеня ў лік падліскі пастанула паўдзіны 1.085 тыс. рублёў—88,9 проц. мясячнага плана пастануліны ў пазыку. Такім чынам і на паўдзіных умовах ад сельскага насельніцтва Беларускай абласці з'яўляецца перадавой у рэспубліцы.

(БЕЛТА).

ЗАКОНЧЫЛІ ПАДПІСКУ

900 прапрымектаў і ўстаноў Мінска паўнасна закончылі падпіску. У гэтых калектывах усе працуючыя падлісаны на пазыку Трэцій пяцігодкі (выпуск чвартага года). Прапрымект вядлікіх паўдзіных партыяцызма, многія працоўныя падлісаны на месячны аклад.

Першыя закончылі падпіску рабочыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі і служачыя радзівявоца імені Молатава, завода імені Варшавскага, «Большэвік», «Узартык» і многія другія.

Падліска на радзівявоца праходзіла вядліка арганізавана і была паўнасна закончана на працягу двух дзён. Гэтую поспеху ў многім садзейнічала партыйна-масавая работа, правядзімая партыйнай арганізацыяй. Арганізатарамі падліскі былі камуністы, камсомольцы і фінансавы актывы завода.

Асабліва ўдзельнічаў ў дэку трансфарматараў і катушак, у зборачным

Вядлікі літаратурны вечар, прысвечаны А. М. Горкаму

Вечарам 16 чэрвеня Вядлікую залу Дома ўрада БССР апаўдзіны работнікі рэспублікай калектываў і інжынерна-тэхнічныя работнікі і служачыя Мінскага пачінаючага завода № 1, змагаючыся за зжыццяўленне раённаў XVIII партыйнай канферэнцыі, узялі на сябе абавязанне стварэння выкананых поўгадовы план на 18 чэрвеня. Але дзякуючы намаганням усяго калектыва мн з гэтым заданнем справіліся з 15 чэрвеня.

Калектывы прадпрыемства па-бываюму змагацца за пераходны чэрвеньны сцяг Наркамата прамясловаці будматэрыялаў

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ

СИСТЭМАТЫЧНА КІРАВАЦЬ РАБОТАЙ КОМСАМОЛЬСКІХ АРГАНІЗАЦЫЙ

Скарываючы правы, прадстаўленыя XVIII з'ездам ВП(б), комсамольскія арганізацыі Віцебскай абласці аказваюць істотную дапамогу партыйным, саюзным і гаспадарчым арганізацыям у выкананні важнейшых дзяржаўных задач.

Многія калгасныя комсамольскія арганізацыі актыўна ўдзельнічаюць у мелірацыйных работах. Асабістым прыкладам з'яўляюцца пасаадуныя моладзь і ўсё калгасніцкае на самаадданую барацьбу за асушку і асваенне балот.

У Лежніцкім раёне на асушцы балот працуюць 52 комсамольска-маладзёжныя з'яўны. У званых заняты звыш 400 маладых калгасніцкаў. Сярод іх істотна калгасніцкаў, якія працуюць на асушцы балот у Сутоцкім сельсавеце, — 85 членаў комсамола і 210 несаюзных юнакоў і дзяўчат. Райком комсамола паслаў 470 комсамольцаў на асушку вельнянскіх масіваў балот, якія размяшчаюцца ў глыбіні раёна.

Паміж комсамольска-маладзёжнымі з'яўнямі заключаны дагаворы на сацыялістычнае спаборніцтва. Першае месца ў спаборніцтве заняла комсамольска-маладзёжная з'яўна з в. Чырвоны мір, Чорніцкага сельсавета, якое больш чым у тры разы перавыскае заданне на зямельных работах.

Мелірацыйнымі работамі ў калгасе «Пігарт», Сіроцінскага раёна, кіруе брыгада паловацкай брыгады комсамолен Іван Зінко. Комсамольцы гэтай брыгады штодзённа перавыконваюць нормы выпрацоўкі на раскарочванні кустоў і па кошы наваў. Старшыня брыгады так адзначае аб комсамольцах калгаса:

— Комсамольцы — наша апора. Праўдліва калгаса атрымлівае ад іх вялікую дапамогу. На калгаснай рабоце комсамольцы — першыя. Сямі асабістым прыкладам які аказваюць моцны ўплыў на ўсё калгасніцкае.

Можна прывесці і рад іншых прыкладаў добрай работы комсамольцаў. Пасля і ў рабоце комсамольскіх арганізацый, як правіла, ёсць у тых раёнах, дзе райком партыі і партыйныя партарганізацыі пасадзілі асабістым кіруючым комсамодам, змагаючыся перавыконваць нормы выпрацоўкі на актыўнага ўдзелу ў дзяржаўным і гаспадарчым будаўніцтве.

Некаторыя-ж райкомы КП(б)В абласці ішча вельмі слаба кіруюць комсамольскімі арганізацыямі. У выніку гэтага рад комсамольскіх арганізацый працуе дрэнна. Сакратары асобных райкомў комсамола не ведаюць сапраўднага становішча спраў у партыйных комсамольскіх арганізацыях. Так напрыклад, сакратары Асвейскага і Ушацкага райкомў ЦКМБ тт. Карнея і Радаранка не ведаюць, як працуюць комсамольцы на асушцы балот. Таксама дрэнна працуюць кіраўніцтва і арганізацыя комсамольцаў і несаюзнай моладзі на мелірацыйных работах у Аршанскім раёне. Пасля XVIII Усеагульнай канферэнцыі

ВП(б) значная колькасць партыйных комсамольскіх арганізацый фабрык і заводаў абласці сталі лепш удзельнічаць у вытворчай рабоце сваіх прадпрыемстваў. Комсамольская арганізацыя шчотачнага камбіната правярае становішча скарываючы абсталяванне і дапамагае палепшыць гэту справу. Комсамольцы-стаханавцы фабрыкі імені Клары Цэткін тт. Зінко, Хаванскай, Афанасьева перадаюць свой вопыт работы саўкачам стаханавскіх шкёл. Усе комсамольцы ігольняга завода перавыконваюць нормы выпрацоўкі.

Але многія партыйныя партарганізацыі прадпрыемстваў і іх сакратары неадпаведна дапамагаюць комсамольскім арганізацыям у іх рабоце. Да прыкладу, на фабрыцы «Спід індустрыялізацыі» сакратар партыйнай комсамольскай арганізацыі тав. Дзявінкіна працуе адна, без актыва. Яна, адрача таго, вельмі загружана рознымі заданнямі: яна і інструктар ваеннага адукацыі, і падгрук каманды НКХА, і старшыня партыйнай арганізацыі Асвейскага, і першы намеснік сакратара райкома комсамола.

Або другі прыклад. Комсамольская арганізацыя трамвайнага парка ў плане работы на месяц наменша тады менавіта: «6 мая на пасаджэнні камітэта задушаць пытанне аб падрыхтоўцы да бегу»; «12 мая на комсамольскім сходзе заслухаць аб хоце падрыхтоўцы да бегу». Партыйная арганізацыя не дапамагае комсамольскай арганізацыі правільна рашыць пытанне аб правядзенні кросу.

Шэсцю абласнога камітэта партыі, абмяркоўваючы ў канцы лютага гэтага года пытанне аб кіраўніцтве комсамольскімі арганізацыямі, абавязуў гарком, райкомы КП(б)В і партыйныя партарганізацыі рашуча палепшыць кіраўніцтва партыйнымі комсамольскімі арганізацыямі. Пасля п'янага камітэта КП(б)В абласці сталі лепш кіраваць комсамольскімі арганізацыямі. Сіроцінскі, Мехавіцкі, Лежніцкі, Полацкі, Дубровенскі райкомы партыі перыядычна заслухоўваюць справаздачы партыйных партарганізацый аб кіраўніцтве работай комсамольскіх арганізацый. Але асобныя райкомы КП(б)В, як Ветрыцкі, Асвейскі, Чашніцкі, у 1941 годзе зусім не абмяркоўвалі на пасаджэннях бюро і пленумах райкома пытанні аб рабоце комсамольскіх арганізацый.

Важнейшая задача партарганізацый — сістэматычна палепшаць работу комсамольскіх арганізацый, уключаючы асабістую ўвагу арганізацыйнаму ўмацаванню іх, ідэіна-палітычнаму і ваеннаму выхаванню комсамольцаў і ўсёй моладзі. Комсамольскія арганізацыі павінны быць сапраўднымі правадырамі партыйных дзяржаўных і сацыялістычнага будаўніцтва.

І. КІСЛІК, загадчык арганіструктарскага аддзела Віцебскага абкома КП(б)В.

Ператворым балоты ў квітнеючыя палі і сенажаці!

ТАМ, ДЗЕ НЕ СТУПАЛА НАГА ЧАЛАВЕКА

ЛЮБАНЬ. (Нар. «Звязды»). Сярод маладога асабініка на невяліччай пясчанай палоне размясціліся калгас «Звязда». Рэдкаўскага сельсавета. А крыху далей, як рукой падаль, раскінулася спрытнае балота.

..Была вясна 1940 года. Першымі на Любаньшчыне вышлі на балоты калгаснікі сельсавета «Чырвоны Слабада» і «Чырвоная змена», у якой вырас знатны трабар Пятро Братінец. Даведаўшыся аб каштоўным прыродным багацці калгаса «Звязда» хутка падтрымалі ініцыятыву перадавікоў, і ўсе, як адзін, арганізавана пайшлі накарар дрыгву. Там, дзе раней не ступала нога чалавека, калгаснікі правялі трасу, расчысцілі плошчы для новых пасеваў. За месцы багны, дрыгвы збыліся і перадавіцкія каналы-калектары. Яны па ступах напавіліся вышэй, якую хутка пабудавана рака Арэса. Так, за кароткія тры дні, за два тыдні калгаснікі асушылі дзесьці 150 гектараў балот. Амаць усе яны ўжо асвоены.

Расчыранна пасевалі плошча калгаса. Асушаныя балоты шчыра запілілі работу калгасніцкаў. Дзесьці з фарыянага калгасніцкага сабраў ураджай ячменю на 32 цэнтнеры з гектара, пшаніцы — па 28 цэнтнераў, аўса — па 27 цэнтнераў. 95 цэнтнераў сена даў кожны гектар сенажаці. У сярэднім калгас сабраў ураджай збожжавых — 22 цэнтнеры і бульбы — 200 цэнтнераў з кожнага гектара. Дружка рэспубліканскіх тэарэтыкаў і селекцыя. Яны абмяркоўвалі калгасніцкае багатае ўраджай.

Аднойчы калгаснікі п'янасьцю прышоў у кашчары, раскідваў сваю сумку, дастаў газету і ваяваў на сто.

— Вялікая справа, — пачытае, — скажаў п'янасьцю.

Адзін з калгасніцкаў узяў газету і прачытаў у голас: Пастава СНК СССР і ЦК ВП(б) «Аб асушэнні балот у Беларускай ССР і скарыванні асушаных зямель калгасамі для распаўсюнення пасевных плошчаў і сенажацей».

Пасадзіў куды калгасны быў перапоўнены. Усе калгаснікі сабраліся на сход, каб абмяркоўваць істотную паставу партыі і ўрада. Падлічылі на сходзе свае матэрыялы ўрада абавязальнасці — асушыць да 25 чэрвеня яшчэ 200 гектараў балот.

АСУШАЮЦЬ І АСВАЙваюць БАЛОТЫ

ГЛУСК. (Па тэлефону). У раёне асудана ўжо больш 1.000 гектараў балот. Перадвыш калгасныя праводзяць мелірацыйныя работы звыш плана. Калгас «Сталінец» асушыў 65 гектараў і 35 гектараў асвоіў. На асвоеных землях гэты калгас

і наступленне пачалося. 20 мая больш 100 калгасніцкаў вышлі на балоты аздаваць у прыроды новыя ўраджайныя палі і сенажаці. Усе жылі адной думкай: скарываць сваё слова — за 20 дзён асушыць 200 гектараў балот. На мелірацыйных работах калгаснікі шчыра разгарнулі сацыялістычнае спаборніцтва. Спаворнічалі ўсе — бацька з сынам, сусед з суседом, мужчыны з жанчынамі.

У першыя дні пераможкам вышлі Ланіца Чэжы. Гэты раён нікім непрыкметна чалавек штодзённа павыліваў нормы выпрацоўкі. Нядаўна ён выкінуў 118 кубаметраў тарфянога трышту, выманавшы нормы на 980 процантаў.

— Малавота, дам 145, — сказаў Ланіца. І сваё слова ён стыміў: 5 чэрвеня ўстанавіў новы рэкорд. За дзень ён выкінуў 145 кубаметраў тарфянога трышту. Пачатыя мелірацыйныя ўчыткі № 5 тав. Валасямак і хэспотнік калгаса на мелірацыі Матвей Сытка тут-жа на балоне выкінуў заробак габара.

— За дзень 39,67 працентаў, — паведамаў яны трабару.

Пастава СНК БССР аб аплане працы трабароў выкінула вытворчы ўраджай сярод калгасніцкаў. Кожны, хто працуе на балоне, імкнецца перавыканваць нормы. Раўняючыся на знатнаму трабару Ланіцу Чэжы, калгаснікі Нікалаі Круцкія яшчэ выкінуў 142 кубаметры трышту і заробіў за дзень 38 працентаў. 6 чэрвеня Міхаіл Лявоніч і Юлія Перадочкі выкінулі па 122 кубаметры тарфянога трышту.

Увесь калгас гардзіцца званям Евы Абыннен. Яна і яе партуі Мадар Братінец і Наталія Карнічэ з першых дзён працуюць на мелірацыйных работах і кожны дзень перавыконваюць нормы. 5 чэрвеня яны выкінулі кожную па 60 кубаметраў тарфянога трышту і заробілі па 15 працентаў.

За 20 дзён калгаснікі асушылі 200 гектараў балот. На ўсёй гэтай плошчы прыраты 2-кілометровы магістральны канал, калектары і 14 кілометраў асушальнікаў. Работы на балотах у поўныя рабаты. Калгаснікі ўзялі на сабе новае абавязальнасці — асушыць да 25 чэрвеня яшчэ 200 гектараў балот. Ф. РУЦНІ.

Любіце свой горад, свей калгасныя сядзе

ПАХОД ЗА ЧЫСТАТУ ЗРАЗУМЕЛІ ЯК ЧАРГОВУЮ БАМПАНІЮ

Пачыў рагачоўцаў, абвясціўшых паход за высокую санітарную культуру ў гарадах і сёлах рэспублікі, знаходзіць водку сярод працоўных Віцебскай абласці. Пачынаюць прывозіць у культурыны парак фабрыкі і заводы, некаторыя ітэрнаты, вуліцы, жылыя дамы, двары. Ужо відаль першыя вынікі паходу. Вуліцы абрастаюць зеленай, упрыгожваюцца кветкамі. На ініцыятыве хатніх гаспадынь тт. Чміс, Плітнавай, Шрушнай і др. у горадзе Віцебску па вуліцах Чырвонага міліцыянера і імені Сявельева пасаджана звыш 300 дрэўцаў. На вуліцах 3-я і 4-я Сявельева работы кветкавыя клубы.

Культурны выгляд прымаюць многія двары. Так, у дварэ дома № 35 па вуліцы Кірова хатнія гаспадыні работніцы, у якіх пасаджана 15 маладых дрэўцаў, кветкі, пабудаваны лавы. У 29 двароў выгля прыведзены двар дома № 29 па вуліцы Валадарскага.

Аднак такіх прыкладаў яшчэ мала. Выдатную ініцыятыву рагачоўцаў ў віцебскіх гарадскіх арганізацыях сустракае чарговую кампанію. Замест таго, каб разгарнуць гэтую кампанію за санітарную культуру, тут абмяркоўваюцца пасаджэнні, догляданні. Аб найбольш адносных да наваднення чыстаты і культуры некаторыя домаўраўляльніцы свецкіх такіх факт. У доме № 1/12 на рагу вуліц Кірова і Валадарскага знаходзіцца ітэрнат мастацкага вучылішча. У дварэ гэтага дома яшчэ з зімы ляжыць вясёлая куча

сміцця. Больш чатырох месяцаў абмяркоўвае па спрэчка паміж домаўраўляльніцкай і дырэкцыяй вучылішча аб тым, каму зрабіць уборку. Праўда, нядаўна домаўраўляльніцкае першыя правіла «ініцыятыву» — вывеска два звыш сміцця, але пасля гэтага, відаць, сталася і рашыла сяродна чакаць пакуль дырэкцыя вучылішча закончыць пачатую справу.

Дом № 7 па вуліцы «Правды» знаходзіцца на вуліцы горадзкіх работніц. Двор гэтага дома можа служыць узорам бескультур'я, закламленасці. Увесь ён завален абломкамі папелі, драва. І такіх двароў многа, нават у цэнтры горада.

У баку ад барацьбы за чыстату і культуру стаіць і санітарная стацыя, якая павінна была ўзначальваць культурыны паход. Санітарны ўрач тав. Велікі, які кіруе гэтай установай, развозіць рукмі: «не паспелі яшчэ разгарнуцца, хутка мабілізавацца».

Віцебск — адзін з буйнейшых у рэспубліцы прамысловых цэнтраў — павінен стаць культурным, чыстым, упарадкаваным горадам. Такіх ён зможа стаць толькі тады, калі кіраўніцтва горада ўзначальвае масавы паход за культуру, калі ініцыятыва рагачоўцаў будзе падхоплена ўсімі арганізацыямі, усімі грамадзякамі. Асадух ішо ні горасет, ці абласная газета «Віцебскі рабочы» не мабілізавалі грамадзякаў на барацьбу за санітарную культуру. М. ЖУДРО.

г. Віцебск.

За санітарную культуру

Па прыкладу рагачоўцаў, шырока разгарнуў паход за санітарную культуру ў Дрысенскім раёне, Віцебскай абласці. На пасаджэнні гарадскога савета заперджана 35 участкавых санітарных камісій, у колькасці 105 чалавек. Праведзена парада дэпутатаў гарадскога савета сумесна з калгасніцкай і вучылішчымі камісіямі. Горад рабіў на 35 участкаў. На кожным участку праведзены агульныя сход жыхароў па пытанню санітарнай культуры. На гэтых сходах былі выбраны 35 грамадскіх санітарных інспектараў.

Па калгасных раёнах праводзіцца гутаркі з насельніцтвам аб шкоднасці антысэйтарай, аб наваднення санітарнай культуры. На агульных сходах калгасніцкай выбарніца грамадскія санітары. Уся работа па культурнаму паходу шырока асяляецца ў мясцовым друку.

У выніку праведзеных арганізацыйных мерапрыемстваў ужо ёсць першыя поспехі. Вуліцы і двары г. Дрысы прычытацца ў сапраўдны санітарны парак. Асабліва многа вуліцы, развіваюцца клубы. У горадзе пасаджана 175 дрэваў ліпы і дуба.

Грамадскія санітары сістэматычна правяраюць свае участкі, сочаць за чы

стотай. Асабліва правялі сабе санітарныя інспектары тт. Яранскае Марыя, Буткевіч Аліна, Кісёлскае Марыя, Баран, Матусова і рад другіх, якія наваля на сваіх участках узорную чыстату і парак. Добра працуюць санітарныя інспектары ў калгасных раёнах. Санітары калгасу «Другалі ціцігольска», Валынскага сельсавета, — Антановіч Крэсія і «Роскіт», Баргавіцкага сельсавета, — Філавіцкі Зіна ўласным прыкладам уцягваюць у паход за чыстату ў вёсцы дзсяткі і сотні калгасніцкаў, якія памятаюць вуліцы, двары, навадняя чыстату ў жылых памяшканнях. Ініцыятары культуры паходу з'яўляюцца ўрачы тт. Палыкава, Лёбман, медыцына Шварока і рад другіх.

Барацьба за культуру з кожным днём прымае ўсё шырыні размах. Мы ўпэўнены, што вялікая армія санітарных інспектараў і калектыў медыцынскіх работнікаў Дрысенскага раёна пад кіраўніцтвам партыйных і саюзных арганізацый, пры актыўным дапамозе ўсёй грамадскай раёна не выдучу ўзорную чыстату і парак у горадзе і на вёсцы.

ТУНІН, загад. Дрысенскай раённай болніцы, заслужаны ўрач БССР.

ЛЕСАЗАГАТОВАЎКАМІ ПЕРАСТАЛІ ЗАЙМАЦА

МАЗЫР, 13 чэрвеня (Нар. «Звязды»). Перадвыш лесазатовак — лесарубы Нараўлянскага леспрадгаса тт. Вайстрапенца і Рабчыкоўскі абавязаліся ў 1941 годзе даць са сваімі званымі не менш чым па 15 тысяч кубаметраў драўніны.

Свае абавязальнасці яны выконваюць з часцю. Звыш таго. Раньчоўскага за 5 месяцаў бігучага года выкасаў 1.169 нораў, загатавіўшы 6.532 кубаметры лясаматэрыялу, і заробіў 18.130 рублёў. Больш 1.300 нораў даў звыш тав. Вайстрапенца. Яно загатавіў 4.875 кубаметраў драўніны і заробіў 15.750 рублёў. Сяродня выпрацоўка кожнага члена з'яна па штодзённа смялае 45—50 кубаметраў драўніны.

Узоруна выконваюць узятыя абавязальнасці калгаснікі сельсавета імені Дзяржынскага, Лельчыцкага раёна. Яны даўно ўжо выкасалі план другога квартала і пачынаюць перадаваць работу. На загатовак і вывазце лесу кожны дзень працуюць 20—22 чал. Калгаснікі Антон Дашкевіч, Сямён Ліп і старшыня калгаса Кірыя Юхновіч дзённымі норма вывазці выконваюць на 200—250 процантаў. Арганізавана праходзіць лесазатовак і работу ў калгасе «Пабедзі», Глушавіцкага сельсавета. У лесе працуюць 25—27 калгасніцкаў. Пераважна большасць іх выконвае нормы выпрацоўкі.

Аднак, у нольм на абласці загатовак і вывазце лесу праходзіць неадпаведна. Пры плане загатовак у другім квартале 345 тысяч кубаметраў і вывазці 360 тыс. кубаметраў, па 10 чэрвеня загатоваўна 157.296 кубаметраў і вывазена 125 тысяч кубаметраў драўніны.

Каб свечасова забяспечыць выкананне ўсталяваных дзяржаўнага плана, па ле

сазатовак работы ў абласці павінны штодзённа выходзіць 3.140 лесарубаў і 6.400 возчыкаў. Яны павінны загатоваць і вывазці у дзень 17.480 кубаметраў драўніны. Цяпер-жа ў лесе працуюць толькі 1.520 лесарубаў і 1.140 возчыкаў, якія загатоваць і вывазце 5.000 кубаметраў лесаматэрыялу.

У раёне раёнаў абласці ў апошні час лесазатовакмі перасталі займацца. Калгасны Нараўлянскага раёна па сёньшні дзень загатовак і вывазці 700 кубаметраў лесу замест 12.000 кубаметраў па кварталяму плану.

Пётрыкаўскі раён не выканаў план першага квартала і зараз плянецца ў хвасце. У лесе, згодна графіка, павінны працаваць 304 лесарубы і 229 возчыкаў, а працуюць 80 лесарубаў і 100 возчыкаў. Асобныя кіраўніцкія калгасны і сельнакмаму лесазатовакмі аказваюцца на пасля. Вось, напрыклад, у калгасе «Большэвік» і «Шлях да сацыялізма», Курчыцкага сельсавета, на работу выходзіць толькі 10 лесарубаў і возчыкаў замест патрэбных 50.

Неадпаведна працуе аўтагарадскі трэста Мозельскі.

У другім квартале 130 аўтагарадскі павінны вывазці 240 тысяч кубаметраў лесу, а вывазена толькі 76.780 кубаметраў. Юрэвіцкі мехлунг (пачальнік тав. Гельфонд) у першым квартале план неадпаведнаўна на 1.900 кубаметраў, у другім квартале замест 30.000 кубаметраў па плану вывазена толькі 4.700 кубаметраў. З наўднёў 12 аўтагарадскі на лініі працуюць толькі 7—8, і тая ў пераважнай большасці праставаюць з прычыны дрэннага рамонту. Палавна шэфараў не выконвае норм выпрацоўкі.

Чаму адстае Асіпавіцкі раён

АСІПАВІЦЫ. (Спец. нар. «Звязды»). Асіпавіцкі раён мас ўсё неадпаведна да гэтага, каб паспяхова выканаць дзяржаўны план загатовак і вывазце лесу. На тэрыторыі раёна ёсць леспрадгас і два механізаваныя лесопункты. Аднак вывазце лесу з'яўляецца. Траціна і мехлунг (пачальнік тав. Лейчук) выканаў кварталны план на дзевяцізвыш на 12 чэрвеня толькі на 36 проц. Увазны гудавы транспарт выкарыстоўваюцца дрэнна. Што ні дзень возчыкаў перавадзіць з аднаго скарда на другі. Многа члс ўходзіць на ўсякія пераезды. Тое-ж можа сказаць і аб рабоце аўтагарадскага.

Не лепш абстаіць справа з вывазцаў лесу на Акцёрскі мехлунг (пачальнік тав. Зільперыч). Квартальнае заданне тут выканае толькі на 44,8 проц. Кіраўніцкі Ляпіцкі, Лявонскага і Дубровіцкага участкаў працуюць апраўдальна свё адставае «аб'ектыўнымі» прычынамі. Але на самой справе гэта не так. Людзі з пачатку квартала спыналіся на даража, а зараз спахваліся, што моцна адстае. Дзяржаўны леспрадгас да апошняга часу не прымаў ніякіх мер для таго, каб прыпагнуць калгасніцкаў да вывазці і загатовак лесу. Самаўхіліліся ад лесазатовак райком партыі і выкамон раёнага Савета дэпутатаў працоўных. У рэзультат замест 10.000 кубаметраў па плану ў раёне вывазена толькі... 370 кубаметраў драўніны.

Не да твару Асіпавіцкаму раёну, які ўвесь час ішоў упердзе па лесазатовакмі, палісілі зараз у хвасце. Н. ПЫРК.

Комсамольска-маладзёжныя з'яўны на асушцы балот у калгасе «Чырвоны Зарэчча». Падрыхтаваныя выкасаць лому на 1.000 проц. На задку (злева налева): В. Шчэрбін, Д. Пачосніа і П. Шчэрбін ад прапанавана ініцыятыва. Фото П. Вутрымовіча, (БЕЛТА).

Мацаваць райсаветы і ячэйкі ваюнічых бязбожнікаў

Год з лішнім пазад у Пётрыкаўскім раёне пачыналася 1350 членаў Саюза ваюнічых бязбожнікаў, які аб'ядноўваліся ў 47 ячэйках. Але з прычыны таго, што работав СВБ існаваў толькі на паперы, арганізацыя зменшылася да 26 ячэйка. На працягу 1940—41 года многія члены савета СВБ вышлі з раёна. Ячэйкі на працягу больш года не атрымлівалі ад райсавета (старшыня тав. Кудайнін) ніякі ўказанні ў рабоце. Адзек прапаганда і агітацыі РК КП(б)В (загадчык тав. Машко) таксама зусім неадпаведна ўважляў увагу антырэлігійнай прапаганда.

Уплыў папоўшчыны на адсталяны групы працоўных наносіць шкоду сацыялістычнай гаспадарцы. Ёсць выпадкі, калі ў дні рэлігійных свят некаторыя калгаснікі не

выходзіць на работу. Так, у калгасе «Чырвоны Акіябар», Смяцінцкага сельсавета, член праўдліва калгаса Корж Сяпан на вылічэнне прагудуў два дні. На заводзе «Звязда» некаторыя работніцы ў рэлігійныя свята дапусцілі прагуду і спазненні на работу.

У Пётрыкаўе ёсць «гадалкі», якія займаюцца адурманьваннем людзей і вымаганнем. Раённая газета рабіла спробы падняць пытанні антырэлігійнай прапаганда, яна сігналізавала аб тым, што ў гэтай галіне не ўсё добра. Але справа не даводзілася да калца. Газета так і не дабілася патрэбнага рэзультата на яе сігналы з боку кіраўніцкаў раёна.

Ф. П. НАВАЛЕВІЧ, інструктар-лентар Цэнтральнага савета СВБ БССР.

Загатоваць 1,2 мільёна тон сілосных кармоў

Пастава Савета Народных Камісарарў ССР «Аб мерах па наваднення кармоў для жывёлагадоўлі ў калгасе» абавязвае нас прыняць пэўныя меры для таго, каб умясціць загатовак кармоў.

Гэта пастава, дабавіваючы ўвагу на здыбаванне ўсёх відаў кармоў, асабліва выдзяляе сілосныя кармы. У 1941 годзе БССР павінна загатоваць не менш 1,2 мільёна тон сілоснай масы.

За апошнія годзі сіласаванне, як вельмі добры спосаб кансервавання і загатовак кармоў, моцна ўваходзіць у практыку новых перадавых калгасцаў. Але ўсё-ж калгасны аскарытоўваюць іто неадпаведна. Яны павінна прымяняюцца шчырай, усю калгасны і павінна стаць масавым прыёмам, як гэта патрабуе рашэнне ўрада.

За што мы нікім сіласаванне? Вялікая каштоўнасць сіласу заключаецца ў тым, што пры дапамозе яго паўжніцкія яшчэ звыш загатоваць на корм расліны задуваюцца нават лепш, чым пры сушыце сена ў добрае надвор'е. Яно каштоўна на тым, што ў выніку сіласа можна скарываць неахвотна паядаемыя жывёлыя расліны. Вылучаючы важнай ято якасцю з'яўляецца магчымасць загатоваць кармы ва ўмовах дэждзлівага надвор'я, калі сушыта сена на паверты становішчы не ажыццяўляюцца. Сіласав

Сёння ў Мінску пачынаюцца гастролі МХАТ ім. Горнага

НАШ ГОРКАЎСКІ СПЕКТАКЛЬ

(Да пастаноўкі п'есы „На дне“)

7 горкаўскіх спектакляў створана ў Мастацкім тэатры: «Мяшчане», «На дне», «Дзеці сонца», «У людзях», «Воры Бульчоў», «Ворагі», «Дасцігаевы і інш».

Сярод гэтых выдатных твораў вялікага пісьменніка Аляксея Максімавіча Горкага спектакль «На дне» займае асоба пачэснае месца.

У сваіх успяшлівых творах вялікага пісьменніка Аляксея Максімавіча Горкага п'еса: «Поспех «На дне» стаў сусветным. Для мастацтва тэатра гэты спектакль пасля чахаўскага — адзін з самых паказальных».

Больш 1000 разоў прагляда на сцене МХАТ гэта выдатная, хваляючая глядача, п'еса, якая складала цэлую эпоху ў грамадскім і мастацкім развіцці рускага тэатра. Найтанчэйшы сінтэз грамадска-палітычнай вострыні з мастацкай праўдай і глыбінёй забяспечыў велізарную сілу гучання спектакля на працягу 38 з лішнім год.

Таленавіта сцэнічна ўвасабленая К. С. Станіслаўскім і В. І. Неміровічам-Данчэнка п'еса «На дне» была сцягам пратэста перадавых слабаў рускага грамадства супраць прыгнатылішніх умоў старага сацыяльнага ладу, яна запальвала ў сэрцах глядачоў веру ў чалавека, ў яго шчасліваю, свабодную будучыню. І сёння, калі гэта будучыня стала рэчаіснасцю, спектакль «На дне», прасякнуты найбольшым антымільям, бязмяскай верай у чалавека, не перастае захапляць актараў, хваляваць глядача, уплываць на яго розум і сэрца.

Наш горкаўскі спектакль у Мінску супадае з 5-годдзем з дня смерці вялікага асновапажніка сацыялістычнай літаратуры Аляксея Максімавіча Горкага.

Бязмежна наша любоў да барыб'іта за шчасце чалавечы, за камунізм. Паміні А. М. Горкага, праваслаўнага: «Чалавек — гэта праўда! Чалавек — гэта выдатна! Гэта гучыць горда!» — мы прысвячаем наш горкаўскі спектакль.

І. МАСКВІН,
народны артыст СССР.
М. ТАРХАНАУ,
народны артыст СССР.

Тэатр жыццёвай праўды

Масква яшчэ захоўвае ўважання ўспамінаў аб пуццёвым мастацтве беларускага народа так багата і яра прадманстрана нага ў мінутым годзе ў часе дожджы. За раз у Маскве гасіць дзяржаўны тэатр Савецкай Украіны і Савецкай Арменіі. У Мінску пачынае свае гастролі Маскоўскі Мастацкі тэатр імені Горкага. Есць нешта велічэнае і чужынае ў гэтым садружастве мастацтваў народаў СССР, у тым, што кожнае з іх па-свойму, у сваіх асобых і выдатных нацыянальных формах, являе сабе сапраўды глыбокае мастацтва і сама вялікі ідэя сучаснасці. Мінск убачыць чатыры пастаноўкі Мастацкага тэатра, якія ў іх асаблівых характэрных рысах лёгка ўсё яшчэ тэатральных шлях.

Сярод двух твораў шлях Мастацкага тэатра — гэта шлях настолькіх штурханняў дасягальных сцэнічных форм для выражэння праўды жыцця. Мастацтва МХАТ заўсёды было мастацтвам рэалізму. Яно імкнела бою са станаўленням адказнасці за тое, што яно гледзю. І да разумнага адцягвання Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі і ўвасаблення яе ідэй МХАТ падыходзіў, астаючыся да канца шчырым, праўдывым і чэсным мастаком. З 1925 года па 1929 г. тэатр ставіў рад п'ес савецкіх аўтараў. Калі «Дні Турбіных» былі першай спробай Мастацкага тэатра адзінціцца на сучаснасць, то ўжо наступны спектакль — «Варопа» — быў да канца насычан рэвалюцыйным запалам і меў тэмай народнасці Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Пасля гэтага спектакля ў рэпертуар Мастацкага тэатра ўваходзілі вялікая серыя сучасных п'ес, у якіх бы імкнеліся сродкамі мастацтва асэнсаваць і выказаць вялікі ідэя нашай часу. Натуральна, што новы змест упсе сур'езнага змяні і ў сутнасці самага мастацтва тэатра.

Пачынаючы з «Горы» і працягваючы «Ворагі», «Любоў Яравой», «Анна Карэніна» і «Трыма астрамі» — усе спектаклі Мастацкага тэатра апошніх год поўны вялікай імкненні і вялікай праўды пачуцця. Асновальны Мастацкага тэатра і яго бязмяскай кіравніц В. І. Неміровіч-Данчэнка патрабуе ад тэатра і яго актараў глыбокага абавязальнасці, ярых фарбаў і дакладных праблемаў. Выдатнае выкананне Тараровым ролі Оргона ў «Таршофе» — лепшы ўзор тако прынцыпа новага, што аднозіцца цярпелі майстэрства Мастацкага тэатра. У гэтым спектаклі пышныя дэкарацыі, стыльныя нацыяны і ўтончаныя мізансцены Аднак не ў гэтым галоўнае сіла спектакля. Іна — у праўдывай праўдзе сцэнічных пачуццяў Тарарова, у арганічнасці яго складанага і глыбокага выжывання. Так жа праўдыва і яра тэатральна тонка камедыя майстэрства Андрэўскай і Ішчына

Вялікі творчы шлях

Летам 1897 г. драматург і выкладчык Філарманічнага вучылішча В. І. Неміровіч-Данчэнка запрасіў артыста і рэжысёра К. С. Аляксеева (Станіслаўскага) супраць і ў гасцініцы «Славянскі базар», каб абмеркаваць магчымасць стварэння новага тэатра.

Сустрэча адбылася, і гутарка зацягнулася да раніцы. А праз год у дзеньнае пасадку Пушкіна, пад Масквой, у вялікім сараі, сяк-так прыстававалі для рэцэптыў, сабраўшы рэжысёры і актры — будаўнікі будучага Мастацкага тэатра.

Велізарны, бласкоча складаны і цяжкі шлях прапайт тэатр ад першых рэцэптыўнай у пушкінскім сараі да нашых дзён, калі слова яго стала ўсенароднай і сусветнай.

Мастацкі тэатр нарадзіўся, як тэатр сучаснай п'есы. П'есы А. П. Чахава, якія адлюстравалі глыбокі драмы, унутраную барацьбу ў асяродкі рускай інтэлігенцыі, ідэалы, імкненні, мары, яе трагічнае становішча ў буржуазна-памешчыцкім грамадстве, прыліццлі перш за ўсё пільную ўвагу Мастацкага тэатра. Не выкладваю зямлем тэатра стала горда Чахайка, якая ўпрыгожыла яго заслопу. Пром'ера Чахаўскай «Чайка», прапайтшы ў першым сезоне, прынесла тэатру велізарны поспех. Ужывалая, страшная п'еса Чахава, адлюстравалі яе імкненні і трыюмфу ў асяродкі рускай інтэлігенцыі, знайшла ў Мастацкім тэатры такое ярае ўвасабленне, якое не знаходзіла нікуды. «Чайка» назаўсёды зблыла, зрабіла творчымі саюзнікамі Мастацкі тэатр і Чахава.

У наступных чахаўскіх спектаклях «Дзякі Ваня», «Тры сястры», «Віншывы саў» Мастацкі тэатр прапайт сваю лінію праўдывага і ўжываланага паэмы характэраў і тэмаў рускай інтэлігенцыі.

Мастацкі тэатр захапляцца магццнага па сіле, ідэяна насычанай драматургіяй Горкага. У такіх спектаклях, як «Мяшчане», «На дне», «Дзеці сонца», поўным голасам загаварыў са сцены перадавога тэатра вялікі пратэстны пісьменнік, які багата граміў усе рашчывае, усе мяшчанскае, усе дэспатычнае, што атручала жыццё рускага грамадства. Тэатру прыгаворыла змагацца з царскай цэзарай за кожнае смедае слова Горкага. Бурны воплескі глядацкай залы, якая разуме-

ла з поўлова і аўтара, і актараў, былі выдатнай узнгародой тэатру.

Мастацкі тэатр зававаў моцна і назаўсёды сымпаты перадавога, дэмакратычнага глядача не толькі сваім сучасным рэпертуарам — п'есамі Горкага, Чахава, Ішчына, Талстога, не толькі тым, што ён з незвычайным майстэрствам і прапайтнем іграў лепшыя класічныя п'есы, але і новым словам у галіне актёрскага і рэжысёрскага майстэрства. Увесь працэс стварэння спектакля падвергаў у Мастацкім тэатры каронным формам. Нават у лепшых тэатрах тако часу на работу над новым спектаклем затрачывалася трычатыры рэцэпты. Мастацкі тэатр прымуціў сваіх актараў працаваць над новым п'есай столькі, колькі гэта неабходна для сапраўды глыбокага, усебаковага раскрыцця кожнага вобраза. Тэатр усеў прайма — німа маленных ролей у спектаклі, самая маленкая роля дастойна таго, каб яе іграў лепшы актёр. Тэатр выгнаў са сцены халодных, бяздушных актараў-рэмесельнікаў, навуціўшы сваіх актэраў працаваць над любым, самым маленкім эпізадам з поўным напружэннем і патхненнем. Спектаклі Мастацкага тэатра рэзка выжываліся ад звычайнага тыпу спектакля тако часу. Станіслаўскі і Неміровіч-Данчэнка дабіваліся таго, каб не адзіна — два «спрэм'еры», а ўвесь сцэнічны ансамбль раскрывал ідэіны і мастацкі замысел п'есы.

І таму кожная деталь спектакля была распрацавана з тэстам, з той дакладнасцю і праўдывасцю, якія стварылі Мастацкаму тэатру славу самага праўдывага тэатра.

Тэатр вывааў групу актараў, якія складалі гордасць рускага тэатральнага мастацтва.

У сценях Мастацкага тэатра вырасты такіх актэраў, як В. І. Неміровіч, І. М. Масквін, І. М. Леанідаў, О. І. Кніпер-Чахава, М. М. Тарханав, М. П. Ліліна. Кожны з гэтых майстраў сцены дасягнуў дасканаласці ў сваім мастацтве. Актёр глыбокай імкненні, глыбокіх тупіўных перажыванняў, Качалаў стаў адным з любейшых актэраў нашай глядача. І. М. Масквіну аднолькава даступны і сама ярака камедыя, і патрасачны драматызм. І. М. Леанідаў — майстар высокай трагедыі, прапайтшы і самую сэрцавіну ствараемага ім вобраза.

Я. ВАРШАУСКІ.

Сустрэча актэраў маскоўскага Мастацкага Акадэмічнага тэатра на мінскім вокале. На здымку (злева направа): народны артыст СССР І. М. Масквін, народны артыст РСФСР В. І. Неміровіч-Данчэнка, народны артыст СССР М. М. Тарханав, народны артыст РСФСР Ф. І. Качалава.

Белінскі і Лермантаў

Праф. Д. БЛАГОЙ

«Літаратура ў нас існуе, але крытыкі яшчэ няма», — з горацку зававаў неадолга да пачацця першых крытычных работ Белінскага Пушкіна. Белінскі стварыў новую рускую літаратуру. Белінскі насыціў крытыку велізарным грамадскім зместам.

Выключна вялікую ролю адграў Белінскі ў прапагандзе найвышэйшых ступеняў нашай літаратуры першай паловы XIX стагоддзя, у набліжэнні іх да самых шырокіх кругоў чытачоў. Усё тое, што мы больш за ўсё цнім у літаратуры тако часу, было ўпершыню зававажана, укавана і растлумачана Белінскім. Імяна імя была ўстаноўлена галоўная лінія, якая становіцца хрыбтом нашай літаратуры, якая праходзіць праз творчасць Пушкіна, Лермантава, Гоголя.

У дзясцінах вялікага крытыка-дэмакрата апынка імя Лермантава займае велікае валае месца.

Пачынаючы з гэтага часу, магццнае лараванне Лермантава неадолга прыгаворыла Белінскі праз тры годы рашчывае эпоху наведваць паэта ў новы цяжкі для яго момант. Лермантаў знаходзіўся ў гэты час пад арыштам за дуэль. На гэты раз Лермантаў прапайт перад Белінскім у сваім сапраўдным овеце. «Лялікі і магццны дух!» — пісаў Белінскі пад уражэннем гэтай сустрэчы. «Як ён верна глядзіць на мастацтва, які глыбокі і чыста напасрэчны туге да прыгожата! О, гэта будзе рускі паэт з Івана Вілікага!»

Перазвае пасля гэтай сустрэчы вынікі асабістага вывучэння «Серы нашай часу» і першы Лермантава. Белінскі адгаворыў на гэта дэма Вялікім крытычным артыкулам, у якім упершыню і з выдатнай сілай раскрылае сучаснае значэнне новага паэта. Здаўцены піскам белінскай пачуцця, Белінскі не мог таварыць у сваіх артыкулах поўным голасам. Але выказаны артыкулаў дэмаўнаюцца пмыклімі вопытамі і суджэннямі аб Лермантаве ў пісьмах Белінскага.

Імяна ўказваючы на арганічную перамяненню ўзвасты Лермантава з Пушкіным, Белінскі ў той-жа час рашчыва падкрэслівае «істотнае адрозненне» паміж новым паэтам. У аснову свайго аналізу Лермантава Белінскі кладзе палажэнне аб тым, што творчасць усяляка вялікага паэта пачае звязана з сучаснай яму рэчаіснасцю: «Чым вышэй паэт, тым больш належны ён грамадству, сараі яго нарадзіўся, тым цяжэй звязана развіццё, напярэма і нават характар яго талента з гістарычным развіццём грамадства». Рэзка адрозненне ў эманцыпальнай афарбаванні пазіі Лермантава і першай Пушкіна крытыка бачыць у тым, што яна звязана

з новым гістарычным момантам рускай рэчаіснасці. У творох маладога Пушкіна, поўных «святлых надзей прадчування таржасна, сілы і энэргіі», адблыса па-вышанае самадзучэнне дэмакратычных і блізкіх да дэмакратычнай кутоў (прама ўмяняць аб дэмакратычным наўстанні Белінскі, зразумела, не мог, але з тэкста артыкула відаць, што крытык мае на ўвазе імяна яго). У вершах Лермантава, таксама адлюстраваных паміж і імкненні найбольш перадавых французскіх аўтараў у перыяд пасля рэвалюцыі дэмакратыі, у гэты момант «ўжо няма надзей, няма паражэнаў душы чытача безнадзежнасцю... Эпоха рашчывае вызначана, па Белінскаму, усе асноўныя матэрыялы лермантаўскай лірыкі: яго неадвольнае сучаснае, «свары на пярэнянае пакаленне, дэмакратыі ў бліжэйшым, «сум па жыццю», немагчымасць дзейнасці і нарэшце яе рэфлексій, настрою «суму, дупіўнай апатыі, пустаты ўнутранага». У гэтым жа плане аб'явае Белінскі і вобраз асноўнага героя Лермантава, яго Печорына. У Печорыне Белінскі бачыць усеабапленне крытычнага духу «нашага века»; у ім, па словах крытыка, абасюбіўся вобраз тых людзей, «якія вечна знаходзіліся ў барацьбе са зненіным светам і самімі сабою... Засмучэнне ёсць пастаянная форма іх быцця».

У творчасці Лермантава Белінскі адрознівае не толькі псымістычныя настроі і галасы, але і гораічнае спаджыванне паўдныя жыцця, барацьбы з «пастышняй і «спрэчонай» рэакцыянай нікалаўскай сучаснасцю. «Прэраіне рока», «супацішны ўзмах, дэмакратыі падліт — з неабом годна варажасці» — вось яе вызначае крытык асноўны рысы лермантаўскай пазіі.

Творчасці Лермантава Белінскі адрознівае не толькі псымістычныя настроі і галасы, але і гораічнае спаджыванне паўдныя жыцця, барацьбы з «пастышняй і «спрэчонай» рэакцыянай нікалаўскай сучаснасцю. «Прэраіне рока», «супацішны ўзмах, дэмакратыі падліт — з неабом годна варажасці» — вось яе вызначае крытык асноўны рысы лермантаўскай пазіі.

У МУЗЕІ ТЭАТРА

Многія выдатныя спектаклі Мастацкага тэатра, які напісала «На дне», «Гора ад уна», «Анна Карэніна», «Тры сястры», увоўдць у гісторыю МХАТ. Мастацтвам аб іх будучы захаваць у архівах музея не толькі для нашых сучаснікаў, але і для будучых пакаленняў.

Зал архіва музея МХАТ. На сценках, у два шаверкі, пабудаваны дэсяціны шафаў і шафаў. Тут, у шырокіх палках, гісторыя кожнага спектакля: пратэколы рэцэптыў, артыкулы-рэжысёрскіх эманцыпаваных, запісы гутарак.

Усе рэцэпты, якія лёў В. І. Неміровіч-Данчэнка і В. Г. Сахноўскі на спектаклях «Тры сястры», «Анна Карэніна», застанавіраваныя або запісаны рэжысёрскімі асцяганнямі.

Вось вялікая пералічэнная кніга па гісторыі новай пастаноўкі чахаўскага спектакля «Тры сястры». На левай старонцы прыведзены тэст п'есы, справа — рэжысёрскія камментарыі з плянамі і фатаграфіямі мізансцены. Тут жа ў кнізе прыведзены план мантэроўкі сцены, шумкаў, сцягла, г. зн. уся партатура спектакля.

Калі рэжысёр або гісторык прав 20—25 год прыдзе ў музей Маскоўскага Мастацкага тэатра і захоча вывучыць увесь працэс работы МХАТ над «Трыма астрамі» — пром'ера 1940 года, ён знайдзе ўсе цікавыя яго весткі па гісторыі гэтага спектакля...

Побач палок, дзе бераліся захаўваюцца амакеты, зоймаў ўсіх старых пастановак МХАТ больш чым за 40 год.

Як дакладна ўзнавіць мастаку і асноўнаму асцю каляна, а грыв'ера — прычому такі пінага перадавога XVIII ці XIX стагоддзя?

Да паслу рэжысёра, мастака, грыв'ера спецыяльным палок музея. Тут на палках размяшчаны дэсяціны старых кніг з пачатку XVIII стагоддзя. Вось старыя, але захаваўшыся журналы — цэлая бібліятэка журналаў мод уоіх эпох — нацыяны, прычоскі, шляпы даўно мінуўшых год. Вось ідэя вялікіх палкаў — партрэты гістарычных асоб, калі 10.000 негатываў фоты ўсіх пастановак МХАТ і яго актэраў больш чым за 40 год.

Гэта прама знаходка для нас пра работу над любым гістарычным спектаклем, — заўважыць мастак, асноўнаму, грыв'ера тэатра, калічыся ў палках і журналах.

У спецыяльным палок музея захаўваюцца архіў К. С. Станіслаўскага, перадавы ўрады музея МХАТ. Вялізарная бібліятэка К. С. Станіслаўскага, яго рукапісы — усе з'аўляцца прадметам стварэннага вывучэння і распрацоўкі. Многія катэгорыі з літаратурнай спадчыны К. С. Станіслаўскага ў фотакопіях будучы пакаваны глядачу на адкрыцці выстаўкі музея.

Вось што пісаў аб музеі Мастацкага тэатра В. І. Неміровіч-Данчэнка: «Як перадаць пачуцці мае ў гэтым музеі?... Мне хвалюе, што для будучыні не знікнуць шуканні і дасягненні нашага дарагога тэатра, хоп'бы ў відзе гістарычна-бібліяграфічных, што не знікне след яго, у вобразах дэкачой і актэраў, аддаваўшых тэатру ўсе свае лепшыя, бласгоднейшыя сілы, усе свае заветнейшыя мары. Калі-небудзь вывучаючы шлях рускага тэатра, гарачыя любілі яго аспынацца перад гэтымі фатаграфіямі, імянамі, рукапісамі, пісьмамі і добрымі мыслямі памянуць самаадана прабывшыся жыцці».

І вось, што мяне больш за ўсё напаўняе пачуццём чужынай удзячнасці пры адгледзе музея — гэта тое, што збравалі яго, арганізатары змагі стварыць номік самаму галоўнаму, што складала сілу нашай тэатра, — любіў, у яго ўжываўнай, любіў былі і цэментам і паветрам справы...»

А. ТОЛІН.

